

ریشه‌یابی منطق جمهوری اسلامی ایران در نفی مذاکره با آمریکا در گفت‌وگو با محمد صادق کوشکی

مذاکره برد- برد با آمریکا معنایی ندارد

ویژه‌ها

کارشناسان از راهکارهایی برای بهبود عملکرد ستاد ملی مقابله با کرونا می‌گویند

۷ پیشنهاد اورژانسی برای ستاد کرونا

ستاد ملی مقابله با کرونا که با اندک فاصله از ورود این ویروس به کشورمان تشکیل شد تا روز شنبه ۹ مرداد که آخرین جلسه‌اش در دولت دوازدهم بود، ۷۸ جلسه داشت با ۵۷۳ عضو. تکتک این جلسات و این مصوبات را می‌شود نقد کرد و به آنها ایراد گرفت مخصوصاً اگر بدانیم تشکیل ستاد ملی مقابله با کرونا را شورای عالی امنیت ملی کشورمان تصویب کرد...

شانزدهمین شماره «هفتگ جام جم» قصه‌های جاری در کارون را روایت کرده است

بنشین بر لب رود و گذر عمر ببین!

دروغ‌پردازی انگلیس درباره ریایش و آزادی یک کشتی تجاری، نتیجه‌ای به همراه نداشت

شعبده‌بازی انگلیسی‌ها در دریای عمان

اخیرا مقامات انگلیسی در ابتدا به صورت قاطعانه از کشتی‌رایی در دریای عمان سخن گفته و ساعاتی بعد مدعی شدند این کشتی‌رایی به پایان رسیده است. مواضع ضد و نقیض رسانه‌ها و منابع رسمی در انگلیس، بیش از هر زمان دیگری اعتبار دولت بوریس جانسون را نزد افکار عمومی دنیا مخدوش ساخته است...

چند نکته درباره استاد جلال ستاری که نگاه ما را به اسطوره و قصه‌های هزار و یک شب تغییر داد

رمزگشای اسطوره‌ها

همکاران زنده‌یاد فرانزه معصومیان، گوینده رادیو از خاطرات‌شان با او گفتند

خدا حافظ صدای مهربان

درنگ

خطر ستاد نمایشی کرونا

بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مشکل ستاد ملی مقابله با کرونا در دوره پیش این بوده که به توصیه‌های کارشناسان و خبرگان حوزه پزشکی کمترین توجه را داشت. این بی‌توجهی فقط مربوط به تأیید احتمالی این توصیه‌ها نبود و بارها شاهد بودیم با وجود تأیید و تصویب، این توصیه‌ها شکلی عملیاتی و اجرایی به خود نمی‌گرفت. هر چند رئیس ستاد ملی مقابله با کرونا در روزهای پایانی با قطعیت از پیروی از توصیه‌های پزشکی مصوب ستاد حرف زدند. اما بر کسی پوشیده نیست در ستاد ملی مقابله با کرونا کمتر توجهی به دلمشغولی متخصصان حوزه بهداشت شد. این رویه آن قدر آشکار بود که حتی باعث انتقادهای بسیاری از سوی اعضای کمیته علمی این ستاد هم شد. در ترکیب ستاد ملی مقابله با کرونای دولت سیزدهم باید از معایب و چالش‌های دوره گذشته درس بگیریم و حداقل بتوانیم این موضوع را به عنوان مهم‌ترین مشکل ستاد رفع کنیم.

نکته دیگر مربوط به ضمانت اجرایی پروتکل‌های تعیین شده است، هر چند همه ما واقفیم عملیاتی شدن این پروتکل‌ها تنها در حوزه اختیارات جامعه پزشکی نیست، اما دولت‌ها می‌توانند با در نظر قرار دادن تمام ملاحظات دیگر از جمله ملاحظات اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و سیاسی نزدیک‌ترین تصمیم را نسبت به توصیه‌های پزشکی اعمال کنند. این در حالی است که در دوره گذشته بارها دیدیم تصمیمات خروجی ستاد ملی مقابله با کرونا نه تنها نزدیک به دغدغه‌های جامعه پزشکی نبود بلکه در برخی موارد درست نقطه مقابل این توصیه‌ها قرار داشت. البته این مساله به دلیل نفوذ ایرادهای ساختاری و وزارت کشور اجرایی شد تا وضعیت بسیاری از شهرهای ایران پس از این سفرها دوباره به حالت قرمز درآید.

نکته دیگر این که ستاد ملی مقابله با کرونا طی یک سال گذشته به نوعی تبدیل به جلسه هیات دولت شده بود. تصمیمات بیرون از حوزه ستاد اخذ می‌شد و در ستاد ملی مقابله با کرونا وجهی نمایشی به خود گرفته بود. این نکته حتی بارها مورد انتقاد نماینده مجلس شورای اسلامی در ستاد ملی مقابله با کرونا هم قرار گرفت اما بدیهی است توجهی به آن نشد.

بنابراین لازم به یادآوری است که برای مهار کردن ستاد ملی مقابله با کرونا باید از حالت نمایشی بودن خارج شود و با بهره‌گرفتن از نظرات کارشناسان و اجرای مناسب آنها از تحمیل بیشتر خسارت جانی و مالی به کشور پیشگیری کرد.

حسینعلی شهریاری
رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس

جوابیه

جوابیه پژوهشگاه دانش‌های بنیادی به یادداشت جام جم درباره طرح رصدخانه ملی

ما را به مرحله بهره‌برداری علمی و عملی از این تلسکوپ می‌رساند. امید داریم تا در همین مدت، این پروژه علوم پایه کشور، جاذب درخشش‌های افق‌های دوردست باشد.

پس از آغاز فاز راه‌اندازی، برخی تعریض‌ها و کنایه‌ها و طعن‌های «کم‌وزن» که هیچ شباهتی به نقد علمی - فنی نداشتند، عمدتاً توسط برخی همکاران سابق پروژه در برخی رسانه‌ها و فضای مجازی مطرح شد. مثلاً یکی از مسؤولان سابق پروژه بازستی خاص گفته است که رصدخانه یعنی آینه و چون آینه ندارد، پس رصدخانه نداریم! البته ایشان این ادعا را زود هر کردند! از رصید رصدخانه آینه دارد و یکی از بهترین و مدرن‌ترین آینه‌ها را دارد و اتفاقاً آینه اصلی با همت و زحمت فراوان گروهی از همکاران از جمله معترض محترم! طراحی - سفارش - خریدار و به کشور منتقل شده است! اظهار مقصود معترض طاعن استقرار آینه بوده است، البته هر استقراری هم رصدخانه نمی‌سازد، بلکه مهم این است که چگونه مستقر می‌شود و دقیقاً استقرار و منظومه‌ای از ویژگی‌های کنترل و اپتیک تلسکوپ ۳/۴ متری به عنوان مهم‌ترین ابزار رصدی مستقر شده در رصدخانه است که هدف اصلی طرح بوده است. آنچه نباید فراموش شود، مجاهدت و جانفشانی نخبان و دانشمندان بسیار تلاشگر این پروژه در ساخت و انتقال آن به قله کوه گرگش است. اهل فن می‌دانند که استقرار آینه در محل خاص آن، عملی ظریف، لیکن رویه‌ای مدت‌دار است و هرچند وقت یکبار آینه‌ها در محل استقرار جدا شده و به محل لایه‌نشانی و سایر عملیات متصل می‌رود و دوباره به محل اصلی بازمی‌گردد. به هر حال روشن است که بازی «ارزان» با الفاظ، جای نقد علمی را نمی‌گیرد. وانگهی به جای تلاش پرمشقت «تحلیل منطقی عکس تلسکوپ»، کافی بوده و هست که از نزدیک واقعیت موجود را ملاحظه و از مسائل فنی آن باخبر شوند و نباید طوری سخن گفت که شائبه «من و دیگر هیچ» در اذهان پیدا شود.

همچنین برخی روزنامه‌نگاران محترم مدعی شدند که بررسی فنی انجام داده‌اند و در نتیجه این بررسی «چون طراحی محفظه تلسکوپ ساده‌تر و طول پایه آن کوتاه‌تر نبوده است، پس کیفیت دید گنبد کاشش یافته است» و نتیجه گرفتند که تلسکوپ فاقد کیفیت لازم برای کار علمی جدی خواهد بود! بسیار مشتاقیم که روزنامه‌نگاران یادشده، گزارش این بررسی و مستندات آن را به یکی از متخصصان واجد صلاحیت علمی در این حوزه ارائه کنند تا مورد ارزیابی علمی قرار گیرد.

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی، میدان نقد است. نقد علمی، اصولی و دقیق که حدی هم ندارد. از سوی دیگر پژوهشگاه، خانه همت‌های بلند است؛ پایه آن کوتاه‌تر نبوده است. در مرحله دوم، که عمدتاً مقارن با پژوهشگاه و هدایت پر تحرک دکتر خسروشاهی و تیم او و از سوی دیگر حمایت‌های بی‌دریغ دولت محترم (خصوصاً معاونت علمی و فناوری - جناب آقای دکتر ستاری - و رئیس سازمان برنامه و بودجه - جناب آقای نوبخت و همکاران‌شان -) «حادثه مهم» سپهر علمی ایران را رقم زد: رصدخانه تأسیس شد. تلسکوپ نیز با بیش از ۱۰۰ هزار قطعه توسط صنایع داخلی و با طراحی تیم علمی رصدخانه و با مشورت و تأیید صاحب‌نظران و شورای علمی بین‌المللی طرح، آماده ورود به مرحله راه‌اندازی شد. این حادثه، که پیش از ساخته شدن رصدخانه است، عمل‌نشان داد ما می‌توانیم.

در هفتم تیرماه سال جاری، فاز راه‌اندازی رصدخانه ملی ایران در هفتاد و ششمین برنامه رونمایی از طرح‌های معاونت علمی گنجانده شد و توسط ریاست محترم جمهوری کلید خورد. آغاز مسیری که آن‌ها شاء... تا پایان سال ۱۴۰۱

دفتر رئیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

زیر آسمان کابل

صدای پای داعش

مواضع این روزهای مسکو، تهران و حتی دهلی و پکن در قبال طالبان، بسیاری را متعجب کرده است. عجیب‌تر آن که آمریکا و پاکستان نیز حرفشان همین است. از معدود موارد در تاریخ تحولات افغانستان معاصر است که عمده قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای صاحب نقش در این کشور، یک صدا می‌گویند طالبان باید در قدرت سهیم شود. ابهام اما در کیفیت این شرکت است. شرح این چند معادله و چند مجهول چیست و چرا شنکتن یقین کرده افغانستان آشفته برایش منعطفی بیشتر از نمونه آرام و سرشار صلح آن دارد. آنها طی دو دهه پیش از یک تریلیون دلار در این کشور خرج کردند. صدها نفر تلفات دادند اما به اهدافشان نرسیدند. عاقبت مقامات پنتاگون قانع شدند سیا بهتر قادر به مدیریت اوضاع است. آنها یک نیروی ارزان را به جای خود در افغانستان مستقر کردند تا همان کارها را بکنند. نیرویی که در کشتن غیرنظامیان، حمله مستقیم به دشمنان آمریکا و حمله آشکار به همسایگان افغانستان، محدودیت پنتاگون را ندارد؛ داعش!... آمریکا می‌خواست افغانستان را چون بمبی در منطقه برای آسیب به دشمنان خود چین، روسیه و ایران منفجر کند. اما با این اوصاف، چرا قبای و واشنگتن از خروج اشغالگران و شرکت طالبان در قدرت استقبال کردند؟ کاخ سفید امید داشت تفکر افراطی طالبان در صورت پیروزی در افغانستان، با همسایگانی چون ایران، چین و جمهوری‌های آسیای مرکزی و روسیه سرسازگاری بگذارد. جناح‌های افراطی طالبان این ظرفیت را داشتند و دارند. اما طالبان پیشتر هیات‌هایی را به تهران، پکن و مسکو فرستاد و اطمینان داد قصد مزاحمت ندارد. آمریکا این را نیز پیش‌بینی کرده بود. آنها نقشه جایگزین داشتند. بین طالبان از قدیم گروه‌هایی از پاکستان، چین، آسیای مرکزی، ایغورهای چین و غیره بوده‌اند. آنها سال‌ها در هلمند، لوگر، ننگرهار و مابقی جغرافیای افغانستان، پایه‌های طالبان جنگیده‌اند. کشته و مجروحان بسیاری هم داده‌اند. این گروه‌ها هدف غایی و نهایی‌شان فتح کابل نیست. سال‌ها نجاتگیده و این همه کشته نداده‌اند تا ملاحظه... در کار کابل جانشین اشرف غنی شود. حالا روز پیروزی است. این گروه‌ها سهم‌شان را از این یک می‌خواهند. گویا در یک تفاهم پنهانی با مقامات کلیدی دولت غنی و طالبان، این گروه‌ها به سمت شمال و مناطق مرزی هدایت شده‌اند. طی ماه‌های اخیر، دولت شهرستان‌هایی را در شمال پیش از هجوم طالب تخلیه کرد. طالبان اذعان کرد حتی قصد تصرف برخی مناطق را نداشته اما دولت خودش آنها را تخلیه و تقدیم کرده است، این معما حالا قابل درک و حل شدنی است. آمریکا احتمالاً با جلب توافق طالب و غنی برای این جریان تندرو و بیشتر خارجی طالبان، جغرافیا تدارک دیده است. جایی که میدان اصلی جنگ‌های پیش‌رو خواهد شد. از نگاه اشرف غنی و ملاهت... برای چنین مقصودی چه جایی بهتر از شمال افغانستان است. طالبان درباره این گروه‌ها ساکت است. اما این سکوت دیگر افاقه نمی‌کند. در برخی استان‌ها نظیر بدخشان، کل مناطق مرزی با هماهنگی همزمان دکنتر غنی و طالبان، تسلیم گروه‌هایی چون انصار... تاجیکستان شده است. جنگجویان این گروه با بیرق طالبان، شهرستان‌های استان بدخشان را تصرف کردند. اما حالا از آنجا سرگرم نفوذ و ایجاد جبهه در شمال رودخانه آمودریا و خاک تاجیکستان هستند. تنها اظهار نظر طالبان در این باره را مولوی خیرخواه داشته است. در گفت‌وگوی اخیرش با شبکه پرس تی‌وی، وقتی از حضور داعش در بدخشان پرسیدند، او اصل قصه را انکار نکرد. بلکه مدعی شد اگر کسی به صورت مهاجر به بدخشان آمده و آنجا باشد، باید راه‌حل جست و جوی کنیم تا برگردد. ما متعهد شده‌ایم آنها را تشویق کنیم تا به کشورشان بازگردند. ما باید این مشکل را حل کنیم؛ چه از راه گفت‌وگو و چه این که خودشان بروند. ما نمی‌خواهیم کشورمان امنیت دیگران را با خطر مواجه کند. کسانی که عامل خطر هستند، باید به کشورهایشان برگردند. از خاک ما نباید سوءاستفاده شود. پس باید پذیرفت هراس روس‌ها از ظهور داعش در شمال افغانستان بجاست. این که کابل‌وف و زاخاروا با راه‌دعا می‌کنند اسنادی از انتقال داعش توسط آمریکا به شمال افغانستان دارند، دروغ نمی‌گویند. در این اوضاع طالبان «چنان که خیرخواه نیز تلویحاً گفت» هم به تهران و حتی مخالفان داخلی خود تبحر ویژه‌ای دارد. عبدالمنان نیاز می‌نمونه این بازی پلید اداره امنیت اشرف غنی بود. آنها نشان داده‌اند در این بازی فریب، چیزی جلودارشان نیست.